

Біологічні шкідливі та небезпечні чинники

виробничого середовища та їх вплив на стан здоров'я медичних і фармацевтичних працівників

Професійна діяльність лікарів інфекціоністів, фтизіатрів, бактеріологів, хірургів, вірусологів, терапевтів, отоларингологів та інших супроводжується частим контактом зі збудниками інфекційних захворювань.

Біологічні чинники діючі на медичних працівників поділяються на дві групи:

- Збудники інфекційних та паразитарних захворювань;
- Антибіотики та препарати, що містять антибіотики

Інфекційні хвороби професійного ґенеза можуть виникати у медичних працівників, що безпосередньо працюють з хворими людьми або інфікованими біосубстратами (кров'ю, сечею, мокротою, промивними водами бронхів, виділеннями з родових шляхів, дуоденальним вмістом, тощо).

Також небезпечні процедури обробки і перев'язки інфікованих ран, огляд і лікування інфекційних хворих, лабораторні дослідження бактерійних матеріалів.

Про важливість впливу біологічних факторів на медичних працівників свідчить те, що в структурі професійних захворювань працівників охорони здоров'я перше місце (приблизно 70%) займає туберкульоз органів дихання.

Міністерство охорони здоров'я України повідомило що, лабораторно підтверджені випадки інфікування COVID-19 медичних та інших працівників, які пов'язані з виконанням професійних обов'язків, віднесені до гострих професійних захворювань.

Обстеження і лікування порожнини рота, зіву, носоглотки супроводжується рефлекторним розбризкуванням слини хворого, разом з якою патогенні мікроорганізми потрапляють в обличчя, на одяг лікаря, в повітряне середовище.

Впровадження в стоматологічну практику швидкісних бормашин і турбін також сприяє утворенню в повітрі робочої зони бактерійних аерозолів, які разом з пилом створюють небезпеку забруднення обличчя, очей і надходження вдихальні шляхи лікаря.

На сьогодні в медичних цілях використовується більше 100 найменувань антибіотиків. Антибіотики і препарати, що містять антибіотики, виявляються в повітрі процедурних кабінетів, перев'язувальних, аптеках, бактеріологічних лабораторій тощо.

Проблему антибіотиків у виробничих умовах потрібно розглядати в двох напрямках. По-перше, антибіотики здатні чинити на організм людини пряму токсичну дію, для якої характерні органотропність і специфічність ефекту, а також алергічні реакції.

По-друге, антибіотики можуть пригнічувати не лише патогенні мікроорганізми, але і частину нормальної мікрофлори. Інша ж частина нормальної мікрофлори людини, нечутлива до антибіотиків, має нагоду при цьому активно розмножуватися, приводячи до порушення нормального біоценозу. В результаті цього у медичних працівників, що мають постійний професійний контакт з антибіотиками, можуть розвиватися різні форми професійних дисбактеріозів і кандидозів.

З метою профілактики шкідливого впливу біологічних чинників на стан здоров'я необхідно виконувати вимоги діючих наказів Міністерства охорони здоров'я по дотриманню санітарно-епідеміологічного режиму в лікувально-профілактичних установах.

Всі медичні працівники, що працюють в шкідливих і небезпечних умовах праці, підлягають попереднім і періодичним медичним оглядам відповідно до наказу МОЗ № 246 від 21.05.2007 «Порядок проведення медичних оглядів працівників в певних категорій».